

Briselē, 15.7.2019.
COM(2019) 336 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

**par aizjūras zemēm un teritorijām sniegtā finansiālā atbalsta īstenošanu 11. Eiropas
Attīstības fonda ietvaros**

Ievads

Ar Lēmumu par aizjūras asociāciju¹ (LAA) izveido tiesisko regulējumu attiecībām starp aizjūras zemēm un teritorijām² (AZT), dalībvalstīm, ar kurām tās ir saistītas, un Eiropas Savienību. Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību³ (LESD) Lēmuma par aizjūras asociāciju mērķis ir atbalstīt AZT ilgtspējīgu attīstību un popularizēt Savienības vērtības plašākā mērogā.

Finansiālu atbalstu AZT nodrošina galvenokārt no Eiropas Attīstības fonda (EAF); 2014.–2020. gada plānošanas periodā no 11. EAF ir piešķirti 364,5 miljoni EUR⁴.

Atbilstoši LAA 91. pantam šajā ziņojumā ir izklāstīti panākumi, kas gūti 2018. gadā, izmantojot līdzekļus, kas piešķirti AZT no 11. EAF.

Finanšu līdzekļi saskaņā ar 11. EAF programmu, kas paredzēta AZT

Pamatojoties uz Lēmuma par aizjūras asociāciju 2. pielikumu, 11. EAF finanšu līdzekļi, kas pieejami AZT, ir sadalīti šādos piešķīrumos:

- 229,5 miljoni EUR teritoriāliem (divpusējiem) piešķīrumiem;
- 100 miljoni EUR reģionālajai sadarbībai un integrācijai;
- 21,5 miljoni EUR, ar ko finansē humāno un ārkārtas palīdzību vai atbalstu eksporta ieņēmumu svārstību gadījumā;
- 5 miljoni EUR, ar ko finansē procentu likmes subsīdijas un tehnisko palīdzību, izmantojot EIB AZT ieguldījumu mehānismu;
- 8,5 miljoni EUR — pētījumiem un tehniskajai palīdzībai atbilstīgi LAA 81. pantam.

Saskaņā ar LAA noteiktajiem kritērijiem 16 AZT ir uzskatāmas par tiesīgām saņemt teritoriālo piešķirumu saskaņā ar 11. EAF. Jānorāda, ka Grenlandi finansē tieši no Savienības vispārējā budžeta, pamatojoties uz “Lēmumu par Grenlandi”⁵.

Triju reģionālo programmu mērķis ir veicināt sadarbību starp AZT, kas ir no tā paša reģiona un kam ir līdzīgas problēmas un prioritātes. Darbības, ko finansē no reģionālā piešķiruma, atbalsta vispusīgu reģionālo programmu un problēmu novēršanai paredzētu projektu izstrādi un īstenošanu. Tiek veicinātas partnerības ar citiem finansējuma avotiem, tostarp citiem Eiropas Savienības finanšu instrumentiem, sadarbojoties ar kaimiņos esošajām ĀKK un/vai trešām valstīm, kā arī ES tālākajiem reģioniem.

¹ Padomes Lēmums 2013/755/ES par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību.

² ES aizjūras zemes un teritorijas ir Grenlande, Jaunkaledonija un piederīgās teritorijas, Francijas Polinēzija, Francijas Dienvidjūru un Antarktikas Zemes, Volisa un Futunas Salas, Senpjēra un Mikelona, Senbartelmī Kopiena, Aruba, Bonaire, Kirasao, Saba, Sintēstatiusa, Sentmartēna, Angilja, Kaimanu Salas, Folklenda (Malvinu) Salas, Dienviddžordžija un Dienvidsendviču Salas, Montserrata, Pitkērna, Svētās Helēnas sala un piederīgās teritorijas (tagad: Svētās Helēnas, Debesbraukšanas un Tristana da Kuņas Salas), Britu Antarktikas teritorija, Britu Indijas Okeāna Teritorija, Tērksas un Kaikosas Salas, Britu Virdžīnu Salas, Bermudu Salas.

³ Līguma par Eiropas Savienības darbību ceturtdā daļa (C 326/47, 26.10.2012.).

⁴ L210/1. 06.08.2013. — Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvju Iekšējais nolīgums par Eiropas Savienības palīdzības finansēšanu atbilstīgi daudzgadu finanšu shēmai laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam saskaņā ar ĀKK un ES partnerattiecību nolīgumu un par finansiālas palīdzības piešķiršanu aizjūras zemēm un teritorijām, kurām piemēro Līguma par Eiropas Savienības darbību ceturto daļu.

⁵ Ar Padomes Lēmumu 2014/137/ES par attiecībām starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Grenlandi un Dānijas Karalisti, no otras puses, piešķir 217,8 miljonus EUR laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam sadarbībai starp Savienību un Grenlandi savstarpējo interešu jomā.

Papildus teritoriālajām un reģionālajām programmām **tematiskā programma** — vienīgā visām AZT paredzētā programma saskaņā ar 11. EAF — stimulēs AZT sadarbību reģionu līmenī.

11. EAF programmas, kas paredzēta AZT, plānošanas process

Lēmuma par aizjūras asociāciju ceturtajā daļā ir noteikts **AZT īpaši paredzēts plānošanas process**. Atšķirībā no Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstu grupas plānošanas AZT plānošana nav balstīta uz valstu indikatīvajām programmām, bet gan tiek organizēta ap **viena posma procesu** — **tāda plānošanas dokumenta izstrādi, ko veido divi elementi: a) ES reaģēšanas stratēģija (A daļa) un b) rīcības dokuments (B daļa)**.

Lai apstiprinātu katru AZT plānošanas dokumentu, kas attiecas gan uz stratēģisko ievirzi, gan programmu sīku izstrādi, tiek pieņemts tikai **viens oficiāls Komisijas lēmums**.

AZT vēlamā teritoriālo piešķirumu īstenošanas modalitāte ir **budžeta atbalsts** (līdz šim 12 no 16 AZT gūst labumu no EAF). Tas liecina par pozitīvu pāreju no iepriekš vairākās AZT izmantotās projektu modalitātes. Budžeta atbalsts nodrošina efektīvu veidu, kā risināt transversālas, ilgtermiņa un strukturālas problēmas un uzturēt konstruktīvu politikas dialogu.

AZT ir primāri atbildīgas par plānošanas dokumentu izstrādi, tostarp par prioritātēm, kas ir to stratēģiju pamatā, un par to, lai tiktu veikta vajadzīgā apspriešanās vietējā līmenī. Pēc AZT pieprasījuma saskaņā ar LAA 81. pantu tika nodrošināta tehniskā palīdzība AZT plānošanas procesā.

Situācija 2018. gadā

a) 11. EAF teritoriāla īstenošana

Pateicoties tam, ka iesaistījās visas attiecīgās puses, 2018. gadā ir gūti panākumi 11. EAF plānošanā, īstenojot pastiprinātu koordināciju un dialogu. Pieņemot Svētās Helēnas salas un Montserratas 11. EAF plānošanas dokumentus, 12 no 16 AZT ar teritoriālo piešķirumu pabeidza plānošanu 2018. gada beigās. Vairākas citas AZT guva būtiskus panākumus, pabeidzot plānošanu 2019. gada sākumā⁶. Attiecībā uz īstenošanu 2018. gadā saskaņā ar 11. EAF AZT tika izmaksāti 58,62 miljoni EUR (skatīt 1. pielikumu).

Attiecībā uz īstenošanu 2018. gadā:

Karību jūras reģions

- **Ilgspējīgas enerģijas** nozarē tika pabeigtas izmaksas budžeta atbalsta programmu ietvaros Sintēstatijsā (pirmais un otrais fiksētais maksājums: 2,2 miljoni EUR) un Sabā (otrais fiksētais maksājums: 1,4 miljoni EUR), tās uzlaboja nozares noturību, nodrošināja atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanu un stabilākus tīklus.
- **Izglītības** nozarē tika gūti panākumi ar pašreizējām budžeta atbalsta programmām Angiljā (otrais fiksētais maksājums: 1,75 miljoni EUR + 2,8 miljonu papildinājums no B finansējuma) un Tērksas un Kaikosas Salās (otrais fiksētais maksājums: 1 miljons EUR + trešais mainīgais maksājums: 3,8 miljoni EUR + 2 miljonu papildinājums no B finansējuma), padarot **pamatizglītību, vidējo izglītību, tehnisko**

⁶ Arubas (13,05 miljoni EUR) un Bonaires (3,95 miljoni EUR) teritoriālās programmas tika pieņemtas 2019. gada februārī. Kirasao (16,95 miljoni EUR) un Sentmartēnas (7 miljoni EUR) plānošanas process turpinās, un plānotais pieņemšanas datums ir 2019./2020. gads.

un profesionālo izglītību un apmācību spējīgāku apmierināt pašreizējās un turpmākās darba tirgus vajadzības.

- 2018. gadā tika **pieņemts un parakstīts** arī **Montserratas 11. EAF plānošanas dokuments** (18,4 miljoni EUR), lai atbalstītu **ekonomikas izaugsmi**, kā arī veicinātu attīstību tādās nozaru galvenajās politikas jomās kā atjaunojamo energoresursu enerģija un tūrisms. Tika veikta pirmā izmaksa (pirmais fiksētais maksājums: 5,4 miljoni EUR + 0,32 miljonu EUR papildinājums no B finansējuma). Šī budžeta atbalsta programma ir 10. EAF budžeta atbalsta programmas turpinājums, kas sniedz ieguldījumu salas ilgtspējīgas attīstības plānā.

Klusā okeāna reģions

- Saistībā ar **tūrismu** Francijas Polinēzija (pirmais fiksētais maksājums: 7,45 miljoni EUR) guva panākumus savā nozares politikā, ko atbalstīja nozaru budžeta atbalsta programma, piesaistot tūristus un radot darbvietas. Pitkērnas Salu 11. EAF plānošanas dokuments attiecībā uz tūrismu tika pieņemts 2017. gadā un parakstīts 2018. gadā, turpinot 2018. gadā pabeigto 10. EAF budžeta atbalsta programmu tajā pašā nozarē.
- **Nodarbinātības nozarē** Jaunkaledonija turpināja īstenot savu politiku ar mērķi palielināt nodarbināmību, jo īpaši izmantojot tehnisko un profesionālo apmācību.
- Attiecībā uz **digitālo attīstību un savienojamību** Volisa un Futunas Salas ir būtiski attīstījušas savu digitālo stratēģiju (pirmais fiksētais maksājums: 12 miljoni EUR). Laikā, kad digitālā pieejamība ir ļoti svarīga un piedāvā jaunas ekonomiskas iespējas, programma jo īpaši atbalsta Tui-Samoa platjoslas savienojuma izvēršanu līdz Volisa un Futunas Salām, nodrošinot ātrdarbīgu platjoslas savienojumu.

Citas AZT

- Gan Folklenda Salas, gan Svētās Helēnas sala guva labumu no 11. EAF **savienojamības** programmām. Svētās Helēnas salā **plānošanas dokuments tika pieņemts** 2018. gada sākumā, un tika gūti panākumi digitālās stratēģijas īstenošanā (pirmais fiksētais maksājums: 10 miljoni EUR). Folklenda Salās sākās virzība ceļā uz uzlabotu pārvadājumu un savienojamības infrastruktūru (pirmais fiksētais maksājums: 2 miljoni EUR).
- Attiecībā uz **tūrismu** Senpjēra un Mikelona ir uzlabojusi pieejamību tūristiem, kā rezultātā aktīvajā sezonā Senpjērā “viss ir rezervēts” (pirmais mainīgais maksājums: 3,25 miljoni EUR + trešais mainīgais maksājums: 3,25 miljoni EUR).

Kopumā un visu gadu budžeta atbalsta programmas ir novedušas pie regulāriem politikas dialogiem ar partnerēm AZT par publisko finanšu pārvaldības reformām, nozaru politiku un makroekonomisko situāciju.

2018. gadā tika mobilizēta **tehniskā palīdzība** (TP), lai atbalstītu teritoriālos un reģionālos kredītrīkotājus plānošanas procesā. 2018. gada beigās tādu TP līgumu vai pētījumu kopējā vērtība, kuru mērķis bija palīdzēt noteikt AZT nozaru stratēģijas vai AZT atbilstību budžeta atbalstam, saskaņā ar 11. EAF I un II tehniskās sadarbības instrumentu sasniedza 3,6 miljonus EUR.

b) Reģionālā sadarbība saskaņā ar 11. EAF

2018. gadā tika gūti būtiski panākumi, pieņemot visas trīs 11. EAF reģionālās AZT programmas:

- **Klusā okeāna reģionam** reģionālā programma “PROTEGE” (*Projet régional océanien des territoires pour la gestion durable des écosystèmes*, 36 miljoni EUR), kas tika parakstīta 2018. gada februārī, atbalstīs reģiona ilgtspējīgu un noturīgu attīstību, aizsargājot bioloģisko daudzveidību un atjaunojamās dabas resursus. Tās pamatā ir 10. EAF reģionālā programma “INTEGRE” (*Initiative des territoires pour la gestion régionale de l’environnement*, 12 miljoni EUR), kurā galvenā uzmanība tika pievērsta integrētai piekrastes pārvaldībai un reģionālo tīklu attīstībai (piemēram, bioloģiskā lauksaimniecība, atkritumi un pielāgošanās klimata pārmaiņām);
- **Indijas okeāna reģionam** reģionālā programmas (4 miljoni EUR), kas tika parakstīta 2018. gada februārī, mērķis ir uzlabot sauszemes un jūras ekosistēmu uzraudzību un novērošanu Francijas Dienvidjūru un Antarktikas Zemēs, atjaunot ekosistēmas un pastiprināt ietekmes novēršanas mehānismus. Iepriekšējā 10. EAF reģionālajā programmā lielākā uzmanība tika pievērsta dabas mantojuma (gan sauszemes, gan jūras) ilgtspējīgas apsaimniekošanas uzlabošanai Majotā un izklaidus salās (3 miljoni EUR), izmantojot novērtēšanas un lēmumu atbalsta instrumentus;
- **Karību jūras reģionā** reģionālā programma “ReSEMBID” (Noturība, ilgtspējīga enerģija un jūras bioloģiskā daudzveidība, 40 miljoni EUR), kas tika parakstīta 2018. gada oktobrī, stiprinās vides ziņā ilgtspējīgu ekonomikas attīstību, lielāku uzmanību pievēršot noturībai, ilgtspējīgai enerģijai un jūras bioloģiskajai daudzveidībai. Tā palielinās infrastruktūras energoefektivitāti, kas lielā mērā ietekmēs enerģijas patēriņu, uzlabos jūras bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un ilgtspējīgu pārvaldību un palielinās spēju pielāgoties ārkārtējām un regulārām dabas parādībām.

2018. gadā tika gūti panākumi arī **visām AZT paredzētās 11. EAF tematiskās programmas** izstrādē, un visas AZT vienojās par divām galvenajām nozarēm — ilgtspējīgu enerģiju un klimata pārmaiņām (tostarp noturību).⁷

Visbeidzot, 2018. gadā ES atbalsts **Aizjūras zemju un teritoriju asociācijai (AZTA) darbības dotācijas veidā** (1,1 miljons EUR diviem gadiem) ļāva asociācijai pastiprināt savu spēju īstenot pilnvaras. Tas jo īpaši attiecās uz AZT partneru koordinēšanu ar mērķi sekmēt dialogu ar ES, veicināt partnerību un atbalstīt dalībnieku kolektīvo darbu vairākās kopīgu interešu jomās ES un AZT asociācijā.

c) Viesuļvētras Karību jūras reģionā

2017. gada septembrī divas 5. kategorijas viesuļvētras ietekmēja vairākas Karību jūras reģiona AZT, atnesot dzīvībai bīstamus vējus, vētras un spēcīgas lietusgāzes, radot plašus postījumus māsasaimniecību un pamata infrastruktūrai. Visvairāk cietušās AZT bija Angilja, Sentmartēna, Tērksas un Kaikosas Salas, Senbartelmī un Britu Virdžīnu Salas. Postījumi tika nodarīti arī Montserratā, Sabā un Sintēstatiusā.

Atgūšanās stratēģijas pamatā bija ārkārtas reaģēšanas pasākumi līdz 2018. gada aprīlim apvienojumā ar tādiem papildu pasākumiem valsts un reģiona līmenī, kas turpinājās visu 2018. gadu. **11. EAF nesadalītais B finansējums 21,5 miljonu EUR apmērā tika mobilizēts 2018. gadā 15,04 miljonu EUR apmērā** par labu Angiljai (2,8 miljoni EUR); Montserratai (0,32 miljoni EUR), Sentmartēnai (7 miljoni EUR), Britu Virdžīnu Salām

⁷ Komisijas lēmums par finansējuma piešķiršanu šai programmai (C(2019)1595) tika pieņemts 2019. gada februārī.

(2 miljoni EUR) un Tērksas un Kaikosas Salām (2,92 miljoni EUR) kā **palīdzība pēc ārkārtas situācijas**.⁸

Turklāt Komisijas dienesti aktīvi sadarbojās ar AZT iestādēm, lai nodrošinātu, ka 11. EAF teritoriālās un reģionālās programmas tiek pielāgotas ar mērķi novērst situāciju pēc viesuļvētras AZT un atbalstīt to pūliņus veicināt noturību. 11. EAF Karību jūras reģionālajā programmā tik iekļauts noturības horizontālais komponents (40 miljoni EUR). Puse no visa budžeta (20 miljoni EUR) tika pārvirzīti šim komponentam, lai atbalstītu AZT noturības veidošanu ilgtermiņā atbilstīgi Eiropas Konsensam par attīstību. Saskaņā ar EAF Dabas katastrofu mehānismu 2018. gadā tika sāktas vairākas reģionālās darbības saistībā ar sagatavotību katastrofām un ietvēra Angilju, Britu Virdžīnu Salas, Montserratu un Tērksas un Kaikosas Salas.

d) Iestāžu dialogs

Jau kopš plānošanas sākuma 2013. gada decembrī Komisijas dienesti ir aktīvi atbalstījuši AZT visā plānošanas procesā, veicinot konkrētu semināru, darbsemināru un konferenču organizēšanu, lai rastu iespēju apspriest kopīgās prioritātes un mērķus. 2018. gadā šādas apmaiņas ir notikušas neskaitāmas reizes.

AZT un ES forums

Pamatojoties uz dažādu 2017. gadā notikušu apspriežu sanāksmju iznākumu, **16. AZT un ES foruma** nedēļa (2018. gada 19.–23. februāris) bija laba iespēja apmainīties ar viedokļiem un apspriest AZT un ES attiecības pēc 2020. gada.

16. AZT un ES foruma secinājumos (2018. gada 23. februāris) ES, AZT un dalībvalstis, ar kurām tās ir saistītas, vēlreiz apstiprināja savu stingro apņemšanos rast ilgtspējīgas atbildes uz aizvien sarežģītākām un savstarpēji saistītām problēmām un atkārtoja savu apņemšanos nodrošināt pāreju uz ilgtspējīgu enerģiju, tostarp pieejamākus modernos energopakalpojumus, atjaunojamo energoresursu enerģiju un energoefektivitāti.

Tehniskā līmenī trīspusējās sanāksmes, kas notika 16. AZT un ES foruma ietvaros starp Komisijas pārstāvjiem, AZT teritoriālajiem/reģionālajiem kredītrīkotājiem un dalībvalstīm, ar kurām AZT ir saistītas, sniedza iespēju apspriest jautājumus, kas saistīti ar sadarbības plānošanu un īstenošanu, un plānot turpmākos pasākumus.

Politiskā līmenī trīspusējās sanāksmes (2018. gada 22. februārī) starp Eiropas starptautiskās sadarbības un attīstības komisāru *Neven Mimica*, AZT delegācijas vadītājiem un dalībvalstīm, ar kurām AZT ir saistītas, bija lietderīga iespēja uzsvērt AZT politiskās prioritātes un dalīties viedokļos par periodu pēc 2020. gada.

Turklāt dienā pirms trīspusējām sanāksmēm (2018. gada 21. februāris) notika svarīgs **pasākums par okeāna politiku, pārvaldību un zilās izaugsmes potenciālu**, kurā piedalījās AZT, dalībvalstu, Komisijas un Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) pārstāvji.

Trīspusējās sanāksmes

Turklāt asociācijas, kas izveidota saskaņā ar LAA, dialogā dažādās instancēs tika sekmēta kopīgo stratēģisko prioritāšu apsvēršana. **Tehniskajā līmenī 2018. gadā** (janvārī, aprīlī,

⁸ Divi īpaši atbalsta pasākumi Sentmartēnai un Britu Virdžīnu Salām tika pieņemti pirms 17. AZT un ES foruma 2019. gadā.

jūlijā, oktobrī, decembrī⁹) notika piecas trīspusējās sanāksmes starp Komisiju, AZT pārstāvjiem un dalībvalstīm, ar kurām tās ir saistītas, nodrošinot platformu dialogam starp Komisijas, AZT un dalībvalstu pārstāvjiem, jo īpaši ar mērķi uzraudzīt gūtos panākumus 11. EAF plānošanā un īstenošanā.

Partnerības darba grupas un darbsemināri

2018. gada 16. janvārī tika sasaukta partnerības darba grupa **tirdzniecības un reģionālās integrācijas** jautājumos, lai apmainītos ar viedokļiem par dažādiem aspektiem, kas saistīti ar AZT privileģēto statusu tirdzniecībā ar ES, un par visiem plašākiem tirdzniecības jautājumiem, kuri skar kopīgas intereses.

Partnerības darba grupas sanāksme par **finanšu pakalpojumiem** notika 2018. gada 13. martā, un tajā tika apspriests jurisdikciju, kas nesadarbojas, kopīga ES saraksta izveides process nodokļu vajadzībām. Maija beigās Briselē notika **starptautisks nodokļu darbseminārs** ar mērķi sniegt AZT pārskatu par starptautiskajiem standartiem un kritērijiem, kuros ES balsta savus pārbaudes kritērijus, un sekmēt dialogu starp AZT tehniskajiem ekspertiem un starptautiskajiem partneriem.

2018. gada novembrī AZTA ar Komisijas atbalstu organizēja **darbsemināru par ES programmām**. Tā mērķis bija uzlabot AZT spēju pieteikties tādām galvenajām ES programmām, kas interesē AZT, piemēram, Pētniecība un inovācija, *COSME* un *Erasmus+*.

Eiropas Investīciju banka (EIB)

LAA sniedz finansiālu palīdzību AZT, izmantojot EIB pārvaldītus finanšu mehānismus: AZT ieguldījumu mehānismu (pašreizējais finansējums: 48,5 miljoni EUR), finansējumu procentu likmju subsīdijām un tehniskajai palīdzībai (5 miljoni EUR) un EIB pašu resursus (līdz 100 miljoniem EUR 2014.–2020. gadā saskaņā ar 3. finanšu protokolu).

2018. gadā šo trīs finansējumu ietvaros netika parakstīta neviena jauna darbība. 2018. gada beigās EIB AZT ieguldījumu mehānismā notiek darbības 61,4 miljonu EUR apmērā (šī summa pārsniedz sākotnēji paredzēto kapitālu, jo tas ir apgrozības fonds un dažas atmaksas ir atkal izsniegtas kā aizdevumi). Attiecībā uz procentu likmju subsīdiju un tehniskās palīdzības finansējumu tikai 25 497 EUR no pieejamajiem 5 miljoniem EUR 2014. gadā tika izlietoti procentu likmju subsīdijām Francijas Polinēzijā. EIB pašu resursu finansējumā, kas paredzēts AZT, 2015. gadā EIB noslēdza vienu aizdevuma nolīgumu ar Jaunkaledoniju, piešķirot ieguldījumu aizdevumu 20 miljonu EUR apmērā jaunas slimnīcas būvniecībai.

Attiecībā uz atlikušajiem līdzekļiem informācijas kanāli tiek uzraudzīti un vērtēti nolūkā pilnīgi izmantot pieejamos līdzekļus līdz 2020. gada beigām.

Nākotnes perspektīva

2019. gads būs ļoti svarīgs AZT, kad tiks apspriests jaunais Lēmums par aizjūras asociāciju, ES daudzgadu finanšu shēma 2021.–2027. gadam un shēma pēc Kotonu nolīguma termiņa beigām; tas sakrīt arī ar Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES procesu.

Šajā saistībā nepārtraukts dialogs ar AZT būs ārkārtīgi svarīgs un politiski nozīmīgs. Šo procesu papildinās pastāvīgs atbalsts AZT asociācijai un AZT, izmantojot Tehniskās sadarbības instrumentu.

⁹ Trīspusējā sanāksme 2018. gada decembrī tika organizēta, pārceļot trīspusējo sanāksmi uz 2019. gada sākumu, lai labāk sagatavotos gaidāmajam forumam.

Vienlaikus Komisija turpinās atbalstīt AZT, ko ietekmējušas viesuļvētras vai ārkārtas situācijas, to rekonstrukcijas pūliņos, cieši sadarbojoties ar tām, lai pēc iespējas labāk apmierinātu šo AZT vajadzības.

Visbeidzot, 2019. gadā būs svarīga virzība divu atlikušo teritoriālo programmu plānošanā, lai nodrošinātu visa tā finansējuma izmantošanu, kas pieejams AZT 11. EAF ietvaros.¹⁰

¹⁰ Kirasao (16,95 miljoni EUR) un Sentmartēnas (7 miljoni EUR) plānošanas process turpinās, un plānotais pieņemšanas datums ir 2019./2020. gads.